

Handläggare
Maria Oldén
Telefon: 08-508 27 495**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2020-04-21 p. 24

Tillsynsprojekt Gömd elektronik 2019

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna rapporten
2. Överlämna rapporten för kännedom till besökta butiker, Kemikalieinspektionen och berörda branschorganisationer

Anna Hadenius
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

I denna rapport redovisas ett tillsynsprojekt som miljöförvaltningen utfört i samarbete med miljöförvaltningarna i Malmö och Helsingborg. Rapporten har skrivits av Malmö.

Tillsynen har omfattat kontroll av varor som innehåller gömd elektronik. I projektet definierades varor med gömd elektronik som produkter som klassificeras som elektronik enligt RoHS-direktivet¹, men som kan vara svåra för konsumenter att uppfatta som elektronik. Exempelvis är det varor som skor med blinkande ljus, böcker som låter och gratulationskort med ljud- eller ljuseffekter. RoHS-direktivet syftar till att minska riskerna för människors hälsa och för miljön genom att ersätta och begränsa farliga kemiska ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning.

Syftet med projektet har varit att kontrollera förekomsten av skadliga ämnen i elektriska produkter och att produkterna har

¹ Europaparlamentet och rådets direktiv 2011/65/EU om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning.

korrekt märkning. Syftet har även varit att informera butikerna om kemikalier i varor samt granska deras egenkontroll inom området, till exempel kunskap om informationsplikten enligt artikel 33 i Reach² och om RoHS-direktivet. Reach-förordningen innehåller bland annat regler om registrering av ämnen, förbud eller andra restriktioner för ämnen, krav på tillstånd för särskilt farliga ämnen samt regler om att informera kunder.

De kemiska analyserna omfattade analys av bly och kadmium i de elektroniska komponenterna. Bly och kadmium är begränsade i elektriska produkter enligt RoHS-direktivet. För vissa produkter analyserades även plastdelar för innehåll av vissa ftalater och kortkedjiga klorparaffiner. Även ftalaterna är begränsade enligt RoHS-direktivet, medan kortkedjiga klorparaffiner är begränsade enligt POPs-förordningen³. POPs-förordningen förbjuder eller begränsar tillverkning och användning av långlivade organiska föreningar.

Märkningen kontrollerades enligt RoHS-direktivet avseende CE-märkning, identifikationsnummer samt uppgift om namn och adress till tillverkare eller importör. En kontroll av symbolen överkryssad soptunna, som ska finnas på elektronik enligt WEEE-direktivet⁴, gjordes också. I WEEE-direktivet finns regler om insamling och återvinning av elektriska och elektroniska produkter.

Resultat

Sammanlagt 37 produkter köptes in för analys från totalt 28 återförsäljare. I Stockholm köptes nio produkter in från sju återförsäljare.

Analysresultaten visar att 12 av 36 produkter (33%) innehöll bly eller kadmium i en halt över detektionsgräns. I åtta av produkterna låg halten högt över tillåtet gränsvärde. Ftalater eller kortkedjiga klorparaffiner hittades inte i några produkter. I de fall där halter över tillåtna värden påträffats har butikerna informerats och produkterna har tagits bort från försäljning. Inga beslut om saluförbud har behövts för att få bort produkterna från marknaden.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach) och inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1021 om långlivade organiska föreningar (POPs)

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE)

Märkningen på 67 produkter kontrollerades och brister fanns i 26 fall (39%). Den vanligaste bristen var att uppgift om namn och postadress till tillverkare eller importör saknades. Det gällde för 15 produkter (22%) där bristen behöver åtgärdas inför kommande leveranser. Avsaknad av CE-märkning är en allvarlig brist vilket medförde att nio produkter (13%) drogs tillbaka från försäljning.

Vad gäller kunskap i butik saknade 15 butiker (56 %) kunskap om RoHS-direktivet och 15 butiker (56 %) saknade kunskap om informationsplikten. 20 butiker (77 %) uppgav att märkningen av elektriska produkter inte kontrolleras i butik.

Förvaltningens synpunkter

Projektet visar att det förekommer brister i den undersökta produktkategorin, varor med gömd elektronik. Brister finns både i märkningen och i det kemiska innehållet, samt i kunskapen hos butikerna. En bidragande anledning till att märkningen inte kontrolleras i butik kan vara att butikerna inte är medvetna om att dessa produkter är elektronik och omfattas av fler märkningskrav än andra varor. Under projektet har det också framkommit att flera leverantörer som mestadels arbetar med varor utan elektronik inte haft full kännedom om de speciella regler som gäller för elektriska produkter.

Tack vare tillsynsprojektet har varor med skadliga ämnen och allvarliga märkningsbrister tagits bort från marknaden. Många butiker och leverantörer har också gjorts medvetna om de regler som gäller för elektriska produkter.

Information om bristerna har rapporterats till Kemikalieinspektionen, Elsäkerhetsverket och Naturvårdsverket med syftet att de kan arbeta vidare med de som importerar eller tillverkar bristfälliga produkter.

Bilagor

Bilaga 1. Rapport ”Gömd elektronik, Kemikalietillsyn 2019”